

Т. Г. КИТАЙЧУК,

к. е. н., доцент, кафедра обліку та оподаткування, Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8171-1220>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.3.232

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ВОЄННИМИ РИЗИКАМИ ТА ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Т. Кутаїчук,

PhD in Economics, Associate Professor of the Accounting and Taxation,

Vinnitsia Institute of Trade and Economic of Kyiv National University of Trade and Economics, Vinnitsia

INTEGRATED REPORTING AS A TOOL FOR MANAGING WAR-RELATED RISKS AND ENHANCING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF ENTERPRISES IN UKRAINE

У статті досліджено роль інтегрованої звітності як інструменту управління воєнними ризиками та підвищення інвестиційної привабливості підприємств в Україні в умовах повномасштабної війни. Обґрунтовано, що воєнні ризики мають комплексний характер і впливають на всі види капіталу підприємства, що потребує їх системного розкриття у межах інтегрованої звітності. Проведено контент-аналіз корпоративних звітів українських підприємств реального сектору економіки, за результатами якого встановлено переважно описовий характер розкриття воєнних ризиків та недостатній зв'язок із стратегічними й інвестиційними рішеннями. Запропоновано авторську класифікацію воєнних ризиків у контексті інтегрованої звітності та визначено напрями її вдосконалення з урахуванням потреб інвесторів і процесів євроінтеграції. Наукова новизна отриманих результатів полягає у розробленні комплексного підходу до класифікації воєнних ризиків у системі інтегрованої звітності з урахуванням інвестиційного аспекту та специфіки функціонування підприємств в умовах війни.

The article examines integrated reporting as an effective tool for managing war-related risks and enhancing the investment attractiveness of enterprises in Ukraine under conditions of full-scale war. It is substantiated that military risks represent a complex and multidimensional phenomenon that affects all types of capital involved in the value creation process, including financial, manufactured, human, social, intellectual, and natural capital. In this context, integrated reporting provides a comprehensive framework for disclosing the impact of war-related risks on business models, strategic objectives, and long-term sustainability.

The study is based on a qualitative content analysis of annual, non-financial, and integrated reports of leading Ukrainian enterprises operating in key sectors of the economy. The results indicate that although most companies acknowledge the significant impact of the war on their activities, the disclosure of war-related risks remains largely fragmented and descriptive. In many cases, such risks are not sufficiently linked to strategic responses, risk management systems, or investment decision-making processes, which limits the analytical value of corporate reporting for investors and creditors.

To address these challenges, the article proposes an author's classification of war-related risks adapted to the integrated reporting framework and oriented toward the information needs of investors and other stakeholders. The proposed classification enables a structured presentation of operational, financial, logistical, human, reputational, environmental, and strategic risks arising from military actions and facilitates a clearer understanding of their implications for enterprise resilience and long-term value creation.

Furthermore, the study identifies key directions for improving integrated reporting practices in Ukraine, including the systematic disclosure of war-related risks, strengthening the linkage between risks and strategic objectives, combining qualitative and quantitative indicators, and aligning reporting practices with European sustainability reporting requirements. The implementation of these recommendations is expected to enhance transparency, reduce information asymmetry, and contribute to increasing investor confidence in Ukrainian enterprises during the war and post-war recovery period.

Ключові слова: інтегрована звітність, воєнні ризики, інвестиційна привабливість, стейкхолдери, стійкість бізнесу, ESG.

Key words: integrated reporting, war-related risks, investment attractiveness, stakeholders, business resilience, sustainability reporting.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Повномасштабна війна в Україні суттєво змінила умови функціонування вітчизняних підприємств, загостривши проблему управління ризиками, забезпечення фінансової стійкості та збереження інвестиційної привабливості бізнесу. В умовах високого рівня невизначеності особливого значення набуває прозорість корпоративної звітності та здатність підприємств надавати зацікавленим сторонам комплексну інформацію про ризики, стратегію розвитку та перспективи відновлення.

Інтегрована звітність дедалі частіше розглядається як ефективний інструмент комунікації з інвесторами та іншими стейкхолдерами. Вона дозволяє відобразити вплив воєнних ризиків на всі види капіталу підприємства, а також продемонструвати управлінські рішення, спрямовані на забезпечення його довгострокової стійкості.

Попри зростання наукового інтересу до проблем інтегрованої звітності, питання розкриття воєнних ризиків та їх впливу на інвестиційну привабливість підприємств в Україні залишаються недостатньо дослідженими, що зумовлює актуальність обраної теми.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДЖЕРЕЛ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика інтегрованої звітності останніми роками набуває все більшої уваги як у вітчизняних, так і в зарубіжних наукових дослідженнях, що зумовлено зростанням потреби інвесторів, міжнародних фінансових організацій, громадськості у комплексній, прозорій та релевантній інформації про діяльність підприємств.

Суттєвий внесок у розвиток теоретико-методологічних засад інтегрованої звітності здійснено у працях вітчизняних науковців. Так, у дослідженні Я. Крупки [1]

інтегрована звітність розглядається як цілісна система обліково-інформаційного забезпечення управління підприємством, що поєднує фінансові та нефінансові показники, орієнтовані на довгострокове створення вартості. Автор обґрунтовує роль інтегрованої звітності у підвищенні прозорості діяльності підприємств та якості управлінських рішень, наголошуючи на її значенні для інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Проблеми нормативно-правового регулювання корпоративної звітності зі сталого розвитку в Україні досліджено у роботі О. Sushch та R.-M. Ballardini [2]. Автори аналізують чинний стан правового забезпечення нефінансової та інтегрованої звітності, а також перспективи імплементації європейських підходів у національну практику. У роботі підкреслюється, що гармонізація українського законодавства з вимогами ЄС створює передумови для підвищення інвестиційної привабливості підприємств, проте потребує адаптації звітності до специфічних ризиків, притаманних українській економіці в умовах війни.

Практичні аспекти впровадження Директиви ЄС щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку (CSRD) в діяльність українських компаній розглядаються у дослідженні О. Фоміної [3]. Науковиця акцентує увагу на зростанні ролі нефінансової та інтегрованої звітності як інструменту комунікації з інвесторами, кредиторами та іншими стейкхолдерами. Водночас у роботі зазначається, що українські підприємства лише частково готові до системного розкриття ризиків і стратегічних відповідей на них, що обмежує можливості використання звітності для прийняття інвестиційних рішень.

Вагоме значення для формування сучасної моделі корпоративної звітності в Україні має звіт Європейської Комісії Ukraine Report 2025, у якому визначено ключові напрями адаптації українського законодавства до вимог ЄС, зокрема у сфері звітності зі сталого розвитку [4]. У документі наголошується на необхідності за-

безпечення прозорості діяльності підприємств, розкриття ризиків і впливів, а також підвищення довіри інвесторів у контексті післявоєнного відновлення економіки України.

Питання розвитку ESG та нефінансової звітності в Україні також розглядаються у публікаціях економічних видань, зокрема у журналі "Бізнес Інформ", де аналізуються етапи впровадження сталих звітів, інституційні передумови та проблеми аудиту нефінансової інформації. У дослідженнях зазначається, що інвестори дедалі більше враховують нефінансові фактори при оцінюванні ризиків і перспектив бізнесу, що актуалізує потребу в інтегрованому підході до розкриття інформації [5].

Окремий напрям наукових досліджень пов'язаний зі структурою та змістом звіту про управління як складової системи корпоративної звітності. У праці А. Озерана обгрунтовано пропозиції щодо вдосконалення структури звіту про управління з урахуванням вимог Директиви (EU) 2022/2464, зокрема щодо розкриття інформації про сталий розвиток і ризики діяльності підприємства [6]. Автор наголошує на необхідності комплексного висвітлення факторів невизначеності, що впливають на результати діяльності та довгострокову стійкість бізнесу.

Узагальнення результатів аналізу наукових публікацій свідчить, що, незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених інтегрованій та нефінансовій звітності, питання розкриття воєнних ризиків та їх впливу на інвестиційну привабливість підприємств в Україні залишаються недостатньо висвітленими. Це зумовлює необхідність подальших наукових досліджень у напрямі розроблення методичних підходів до формування інтегрованої звітності з урахуванням специфіки воєнних ризиків та потреб інвесторів.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є обгрунтування ролі інтегрованої звітності як інструменту управління воєнними ризиками та підвищення інвестиційної привабливості українських підприємств в умовах воєнної та післявоєнної економіки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах повномасштабної війни в Україні діяльність підприємств супроводжується суттєвим зростанням рівня невизначеності та трансформацією традиційної системи ризиків. Воєнні ризики набувають комплексного характеру, впливаючи не лише на фінансові результати, а й на всі види капіталу підприємства, що формують його здатність створювати вартість у коротко— та довгостроковій перспективі. За таких умов інтегрована звітність виступає ефективним інструментом системного розкриття інформації про ризики та управлінські рішення, спрямовані на забезпечення стійкості бізнесу й збереження інвестиційної привабливості.

На відміну від традиційної фінансової звітності, інтегрована звітність дозволяє відобразити причинно-наслідкові зв'язки між воєнними ризиками, стратегією

підприємства, використанням ресурсів і результатами діяльності. Це особливо важливо для інвесторів та кредиторів, які в умовах війни оцінюють не лише поточний фінансовий стан підприємства, а й його здатність адаптуватися до кризових умов, забезпечувати безперервність діяльності та реалізовувати стратегії відновлення.

Складно повірити, що такий різнобічний обсяг фінансової та нефінансової інформації вдасться звести в систему бухгалтерського обліку. Проте потреба в інтеграції різних інформаційних систем з виходом на узагальнену інтегровану звітність беззаперечна [1].

У процесі дослідження встановлено, що воєнні ризики мають міждисциплінарний характер і не можуть бути зведені лише до фінансових або операційних загроз. Вони охоплюють широкий спектр факторів: від фізичного знищення активів і порушення логістичних ланцюгів до втрати людського капіталу, репутаційних ризиків та екологічних збитків. Така багатовимірність зумовлює необхідність їх класифікації з урахуванням інформаційних потреб ключових стейкхолдерів, переслідуючи інтереси інвесторів.

З позицій інтегрованої звітності воєнні ризики доцільно розглядати у взаємозв'язку з концепцією шести капіталів (фінансового, виробничого, інтелектуального, людського, соціального та природного), оскільки саме через ці капітали війна впливає на процес створення вартості підприємства. Відповідно, розкриття інформації про воєнні ризики має здійснюватися не фрагментарно, а системно, з чітким обгрунтуванням їх впливу на стратегічні цілі, бізнес-модель та інвестиційну привабливість.

З метою формування науково обгрунтованого підходу до розкриття воєнних ризиків в інтегрованій звітності у межах дослідження нами розроблено класифікацію воєнних ризиків, орієнтовану на потреби інвесторів та інших стейкхолдерів (Табл. 1). Запропонована класифікація дозволяє структурувати інформацію про ризики, визначити напрями управлінського реагування та забезпечити підвищення прозорості звітності.

Запропонована класифікація воєнних ризиків має практичну цінність для формування інтегрованої звітності підприємств в Україні, оскільки дозволяє:

- систематизувати воєнні ризики за ключовими напрямками впливу на діяльність підприємства;
- забезпечити зв'язок між ризиками, капіталами та процесом створення вартості;
- підвищити релевантність інтегрованої звітності для інвесторів та кредиторів;
- обгрунтувати управлінські рішення щодо мінімізації ризиків і підвищення стійкості бізнесу.

З метою оцінювання практики розкриття воєнних ризиків у корпоративній звітності українських підприємств у межах дослідження ми провели контент-аналіз нефінансових, інтегрованих та річних звітів провідних компаній реального сектору економіки України. До вибірки увійшли великі та середні підприємства, що продовжували господарську діяльність у 2022-2024 роках та публічно оприлюднювали звітність на офіційних вебресурсах, зокрема це Метінвест, ДТЕК, холдинг "Кернел", Миронівський хлібопродукт, "Нафтогаз груп". Зазначені компанії характеризуються значним впливом

Таблиця 1. Класифікація воєнних ризиків підприємств у контексті інтегрованої звітності

Група воєнних ризиків	Зміст ризику	Вплив на капітали підприємства	Інформаційні запити інвесторів
Операційні	Зупинка або обмеження виробництва, руйнування виробничих потужностей, перебої з енергопостачанням	Виробничий, фінансовий	Чи здатне підприємство забезпечити безперервність діяльності?
Логістичні	Порушення ланцюгів постачання, блокування маршрутів, зростання транспортних витрат	Виробничий, фінансовий	Наскільки стабільними є постачання та канали збуту?
Фінансові	Втрата доходів, валютні коливання, обмежений доступ до фінансування	Фінансовий	Який рівень ліквідності та фінансової стійкості?
Кадрові	Мобілізація працівників, міграція персоналу, дефіцит кваліфікованих кадрів	Людський, інтелектуальний	Чи збережено ключові компетенції та управлінський потенціал?
Репутаційні	Порушення зобов'язань, негативне сприйняття стейкхолдерами, інформаційні атаки	Соціальний	Чи зберігається довіра інвесторів і партнерів?
Правові та регуляторні	Зміни законодавства, воєнні обмеження, санкційні ризики	Фінансовий, соціальний	Чи дотримується підприємство вимог регуляторів?
Екологічні	Забруднення довкілля, руйнування екосистем унаслідок бойових дій	Природний	Які екологічні наслідки та зобов'язання має підприємство?
Стратегічні	Неможливість реалізації стратегії розвитку, відкладення інвестиційних проєктів	Усі види капіталу	Чи має бізнес чітку стратегію відновлення та зростання?

Джерело: розроблено автором.

воєнних ризиків на їхню діяльність, публічність звітності та орієнтацією на інвесторів, що забезпечує релевантність і репрезентативність вибірки.

Методологічною основою дослідження став якісний контент-аналіз, який передбачав ідентифікацію та систематизацію інформації щодо воєнних ризиків, способів їх опису, а також управлінських рішень, спрямованих на забезпечення стійкості бізнесу. Аналіз здійснювався за такими критеріями:

1. наявність окремого розділу або підрозділу, присвяченого впливу війни;
2. ідентифікація ключових воєнних ризиків;
3. зв'язок ризиків зі стратегією та бізнес-моделлю;
4. розкриття заходів з управління ризиками;
5. орієнтація інформації на потреби інвесторів.

Результати контент-аналізу свідчать, що більшість українських підприємств визнають війну як ключовий фактор зовнішнього середовища, однак рівень деталізації розкриття воєнних ризиків суттєво відрізняється. У переважній частині звітів інформація про війну подається у вигляді описових узагальнень, зосереджених на констатації негативного впливу бойових дій на виробничу діяльність, логістику та фінансові результати.

Найбільш поширеними серед ідентифікованих ризиків є операційні та логістичні ризики, пов'язані з руйнуванням інфраструктури, перебоями з постачанням сировини та готової продукції, а також зростанням витрат. Водночас кадрові ризики, зумовлені мобілізацією та міграцією працівників, хоча й згадуються у звітах, здебільшого не супроводжуються кількісними оцінками або довгостроковими управлінськими планами.

Фінансові ризики у звітності підприємств розкриваються більш системно, зокрема через показники ліквідності, платоспроможності та структури капіталу. Проте лише окремі компанії пов'язують фінансові ризики безпосередньо з воєнними подіями, розглядаючи їх у контексті валютної нестабільності, обмеженого доступу до фінансування та зростання вартості капіталу.

Важливим результатом аналізу є те, що репутаційні, екологічні та стратегічні воєнні ризики залишаються найменш розкритими у корпоративній звітності. Інформація щодо екологічних наслідків війни або впливу бойових дій на довгострокову стратегію розвитку під-

приємств, як правило, має фрагментарний характер і не інтегрується у загальну логіку створення вартості.

Разом із тим у звітності окремих підприємств простежуються елементи інтегрованого підходу, зокрема спроби пов'язати воєнні ризики з ключовими видами капіталу, соціальною відповідальністю бізнесу та планами відновлення. Такі практики свідчать про поступове усвідомлення ролі інтегрованої звітності як інструменту комунікації з інвесторами та іншими стейкхолдерами в умовах війни.

Отримані результати дозволяють зробити висновок, що на сьогодні практика розкриття воєнних ризиків українськими підприємствами перебуває на етапі становлення. Наявні підходи мають переважно описовий характер і не забезпечують повною мірою інформаційні потреби інвесторів щодо оцінювання стійкості бізнесу та перспектив його розвитку. Це підтверджує доцільність подальшого вдосконалення інтегрованої звітності шляхом систематизації воєнних ризиків і поглиблення їх зв'язку зі стратегією та інвестиційною привабливістю підприємств.

Результати проведеного дослідження та контент-аналіз корпоративної звітності українських підприємств дозволяють визначити основні напрями вдосконалення інтегрованої звітності з урахуванням специфіки воєнних ризиків та інформаційних потреб інвесторів і інших стейкхолдерів.

По-перше, доцільним є виокремлення воєнних ризиків як самостійної категорії у структурі інтегрованої звітності. У більшості проаналізованих звітів інформація про війну подається фрагментарно або розпорошено між різними розділами. Запровадження системного підходу до розкриття воєнних ризиків дозволить підвищити прозорість звітності та забезпечити цілісне сприйняття впливу війни на діяльність підприємства.

По-друге, важливим напрямом є посилення зв'язку між воєнними ризиками та стратегічними цілями підприємства. В інтегрованій звітності доцільно відображати не лише перелік ризиків, а й управлінські рішення щодо їх мінімізації, адаптації бізнес-моделі та реалізації стратегій відновлення. Такий підхід сприятиме формуванню довіри інвесторів і підвищенню інвестиційної привабливості підприємств.

По-третє, інтегрована звітність має забезпечувати відображення впливу воєнних ризиків на всі види капіталу підприємства, зокрема людський, соціальний та природний. В умовах війни саме нефінансові аспекти діяльності значною мірою визначають здатність бізнесу до довгострокового функціонування, що зумовлює необхідність їх системного розкриття.

По-четверте, з метою підвищення аналітичної цінності інтегрованої звітності доцільно поєднувати якісні описи воєнних ризиків із кількісними показниками, зокрема індикаторами фінансової стійкості, безперервності діяльності та ефективності ризик-менеджменту. Це дозволить інвесторам більш обґрунтовано оцінювати рівень ризик-премії та перспективи вкладення капіталу.

По-п'яте, важливим напрямом є гармонізація інтегрованої звітності українських підприємств із європейськими вимогами у сфері звітності зі сталого розвитку. Адаптація положень CSRD та стандартів ESRS з урахуванням воєнного контексту сприятиме підвищенню порівнянності звітності, розширенню доступу до міжнародних джерел фінансування та інтеграції українського бізнесу у європейський економічний простір.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У статті досліджено роль інтегрованої звітності як інструменту управління воєнними ризиками та підвищення інвестиційної привабливості підприємств в Україні. Обґрунтовано, що в умовах повномасштабної війни інтегрована звітність набуває особливого значення як засіб забезпечення прозорості, підзвітності та довіри з боку інвесторів, кредиторів і інших стейкхолдерів.

У ході дослідження встановлено, що воєнні ризики мають комплексний характер і впливають на всі види капіталу підприємства, що зумовлює необхідність їх системного розкриття у межах інтегрованої звітності. Контент-аналіз корпоративних звітів українських компаній засвідчив, що практика розкриття воєнних ризиків наразі перебуває на етапі становлення та характеризується переважно описовим підходом і недостатнім зв'язком зі стратегічними цілями та інвестиційними рішеннями.

На основі отриманих результатів запропоновано напрями вдосконалення інтегрованої звітності підприємств в умовах війни, спрямовані на підвищення її релевантності для інвесторів та інших зацікавлених сторін. Реалізація запропонованих підходів сприятиме зміцненню фінансової стійкості бізнесу, зниженню інформаційної асиметрії та формуванню передумов для залучення інвестицій у процесі післявоєнного відновлення економіки України.

Література:

1. Крупка Я. Інтегрована звітність та її обліково-інформаційне забезпечення. Вісник економіки. 2023. № 4. С. 67—81. DOI: 10.35774/visnyk2023.04.067. URL: <https://visnyk.wunu.edu.ua/index.php/visnyk/article/download/1540/1677/3151> (дата звернення: 20.01.2026).

2. Sushch O., Ballardini R.-M. Corporate reporting on sustainable development in Ukraine: analysis of the current

state of legal regulation and prospects for implementation. Law and Innovative Society. 2025. № 2 (25). P. 10—24. DOI: 10.37772/2309-9275-2025-2(25)-1. URL: <https://apir.org.ua/lais/article/download/482/397> (дата звернення: 30.01.2026).

3. Fomina O. CSRD implementation in the Ukrainian corporations practice. Foreign trade: economics, finance, law. 2025. URL: <https://journals.knute.edu.ua/foreign-trade/article/view/2240> (дата звернення: 30.01.2026).

4. European Commission. Ukraine Report 2025 (Enlargement package). Brussels, 2025. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/17115494-8122-4d10-8a06-2cf275eecd7_en?filename=ukraine-report-2025.pdf (дата звернення: 25.01.2026).

5. ESG / нефінансова звітність в Україні: етапи впровадження та аудит сталих звітів. БізнесІнформ. 2025. URL: <https://oaji.net/pdf.html?n=2023%2F727-1764231057.pdf> (дата звернення: 30.01.2026).

6. Озеран А. Інформація про сталий розвиток у звіті про управління: пропозиції щодо структури з урахуванням Директиви (EU) 2022/2464. Сталый розвиток економіки. 2024. № 2(49). URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/download/975/934> (дата звернення: 20.01.2026).

References:

1. Krupka, Ya. (2023), "Integrated reporting and its accounting and information support", Visnyk ekonomiky, vol. 4, pp. 67—81, available at: <https://visnyk.wunu.edu.ua/index.php/visnyk/article/download/1540/1677/3151> (Accessed 20 January 2026). DOI: 10.35774/visnyk2023.04.067.

2. Sushch, O. and Ballardini, R.-M. (2025), "Corporate reporting on sustainable development in Ukraine: analysis of the current state of legal regulation and prospects for implementation", Law and Innovative Society, vol. 2(25), pp. 10—24, available at: <https://apir.org.ua/lais/article/download/482/397> (Accessed 30 January 2026). DOI: 10.37772/2309-9275-2025-2(25)-1.

3. Fomina, O. (2025), "CSRD implementation in the Ukrainian corporations' practice", Foreign trade: economics, finance, law, available at: <https://journals.knute.edu.ua/foreign-trade/article/view/2240> (Accessed 30 January 2026).

4. European Commission (2025), "Ukraine Report 2025 (Enlargement package)", available at: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/17115494-8122-4d10-8a06-2cf275eecd7_en?filename=ukraine-report-2025.pdf (Accessed 25 January 2026).

5. Zamaslo, O. T. and Burkalo, Yu. M. (2025), "ESG non-financial reporting in Ukraine: stages of implementation and audit of sustainability reports" BiznesInform, available at: <https://oaji.net/pdf.html?n=2023%2F727-1764231057.pdf> (Accessed 30 January 2026).

6. Ozeran, A. (2024), "Information on sustainable development in the management report: proposals for the structure considering Directive (EU) 2022/2464", Stalyi rozvytok ekonomiky, vol. 2(49), available at: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/download/975/934> (Accessed 20 January 2026).

Стаття надійшла до редакції 30.01.2026 р.